УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*:

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду донело је Одлуку бр. 3803/I на II редовној електронској седници одржаној 22. новембра 2021. године, којом се образује Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације коју је мср Ана Петровић пријавила под насловом „Италијански конјунктив у допунским и релативним реченицама и његови еквиваленти у српском језику“.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Др Саша Модерц, ванредни професор за ужу научну област Италијанистика, изабран у звање 20.06.2017. године, запослен на Филолошком факултету Универзитета у Београду (председник Комисије).
2. Др Невена Цековић, доцент за ужу научну област Италијанистика, изабрана у звање 31.10.2017. године, запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду.
3. Др Тијана Кукић, доцент за ужу научну област Италијански језик и лингвистика, изабрана у звање 14.03.2019. године, запослена на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Ана Д. Петровић рођена је 25. јуна 1993. године у Крагујевцу, где је завршила основну школу и Прву крагујевачку гимназију.

Године 2013. уписала је основне студије на Катедри за италијанистику на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу. Дипломирала је 2017. године са просечном оценом 9,40. У току основних студија (2016. године) била је стипендиста програма *Erasmus plus* и том приликом провела је један семестар на Универзитету *La Sapienza* у Риму.

Мастер студије уписала је на Филолошком факултету у Београду 2017. године, завршивши их 2018. године с просечном оценом 9,67 и одбраном мастер рада под насловом „Конјунктив имперфекта за изражавање футуралности“.

Докторске студије уписала је 2019. године на Филолошком факултету у Београду и положила испите с просечном оценом 9,75.

Од 2019. године запослена је као истраживач-приправник на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. На истом факултету је била ангажована и као сарадник у настави на предметима Италијански језик 2 и Италијански језик 3 (изборни

језик).

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња у пријави наводи следеће радове:

1. Петровић, А. (2021). Плусквамперфекат у роману *Име руже* Умберта Ека и његови преводни еквиваленти у српском језику. *Савремена проучавања језика 2020:* Зборник радова са XII научног скупа младих филолога. Књига 1., стр. 395-405. Крагујевац: ФИЛУМ.

2. Станојевић, С., Петровић А. (2020.). О стратегијама учења лексике код студената страних филологија. *Иновације у настави, XXXIII, 2020/4,* стр. 107–119. Београд: Учитељски факултет.

3. Петровић А., Стевановић, К. (2020). Слика трпезе *Прашког гробља* Умберта Ека. У: *Брендови јела и пића:* Зборник радова са XIV међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност, стр. 253-259. Крагујевац: ФИЛУМ.

4. Петровић, А. (2020). Конјунктив имперфекта модалних глагола за исказивање футуралности у италијанском језику. *Савремена проучавања језика 2019.* Зборник радова са XI научног скупа младих филолога. Књига 1., стр.171-178. Крагујевац: ФИЛУМ.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да мср Ана Петровић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Наташа Јанићијевић, доцент на Катедри за италијанистику на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Библиографија ментора са најмање пет јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. (2013). Transponovani vremenski oblici za izražavanje budućnosti u italijanskom i srpskom jeziku. U Vučo J. & V. Polovina (eds.), *Savremeni tokovi u lingvističkim istraživanjima, knjiga 2 (Edicija Filološka istraživanja danas, tom III).* Beograd: Filološki fakultet, 161-172.
2. (2013). I verbi sintagmatici italiani e i loro equivalenti serbi. *Italica Belgradensia 2*: 144-157.
3. (2016). Italijanski anteriorni futur i njegovi srpski ekvivalenti. In: Vraneš A. & Lj. Marković (eds.), *Kulture u prevodu, knjiga 2*. Beograd, Filološki fakultet, 247-260.
4. (2016). Analisi contrastiva del presente *pro futuro* in italiano e in serbo. *Italica Belgradensia 2*: 51-62.
5. (2017). *Scusa, sai, ti dico...* Gli equivalenti serbi dei segnali discorsivi italiani di origine verbale. *Anali Filološkog fakulteta* XXIX/2: 51-65. (у коауторству са Н. Цековић).
6. (2018). Obeležavanje budućnosti prošlim glagolskim vremenima u italijanskom i srpskom jeziku. In: Gudurić S. & B. Radić-Bojanić (eds.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru 7.* Novi Sad: Filozofski fakultet/Pedagoško društvo Vojvodine, 277-286.
7. (2018). *La traduzione dei segnali discorsivi italiani in serbo: il caso dei verbi di percezione visiva e uditiva*. *Filološki pregled* XLV/2: 93-106. (у коауторству са Н. Цековић).
8. (2019). Futurska upotreba italijanskog konjunktiva prezenta i njegovi srpski ekvivalenti. *Primenjena lingvistika 20*. Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije/Filološki fakultet u

Beogradu/Filozofski fakultet u Novom Sadu, 41-53.
9. (2020). Izražavanje anteriorne buduće radnje u italijanskom i srpskom jeziku. *Anali Filološkog fakulteta, vol 32. br. 1*, 301-315.
10. (2020). Verbi di postura in italiano e in serbo. *Filološki pregled, XLVII/2*, 127-138.

Комисија сматра да доц. др Наташа Јанићијевић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације, јер је објавила већи број радова из области контрастивних истраживања италијанског и српског језика.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

1. Формулација назива тезе (наслова)

Будући да ће се мср Ана Петровић у својој дисертацији бавити проучавањем синтаксичко-семантичких својстава италијанског конјунктива у допунским и релативним реченицама, као и његовим српским еквивалентима, Комисија закључује да је назив тезе „Италијански конјунктив у допунским и релативним реченицама и његови еквиваленти у српском језику“ прикладан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. ***Предмет (проблем) истраживања***

Предмет истраживања докторске дисертације мср Ане Петровић с једне стране представља опис и анализа синтаксичко-семантичких својстава италијанског конјунктива у допунским и релативним реченицама, а с друге утврђивање његових еквивалената у српском језику.

На основу увида у стручну и научну литературу, кандидаткиња констатује да је конјунктив доста обрађиван у италијанистичкој литератури, с применом приступа традиционалних граматика. Међутим, када је реч о италијанско-српским контрастивним истраживањима, конјунктиву, односно његовим српским еквивалентима није посвећена нарочита пажња, изузев у два рада (Клајн: 1980, Јанићијевић: 2019), те се намеће јасна потреба за истраживањем овог типа.

У предложеном истраживању кандидаткиња ће се ограничити на употребу конјунктива у допунским и релативним реченицама. Пружиће опис и анализу синтаксичко-семантичких фактора који диктирају његову употребу у овим реченицама. Разлог за одабир допунских и релативних реченица огледа се у томе што се, за разлику од адвербијалних зависних реченица, у којима се конјунктив уводи различитим везницима, у допунским и релативним реченицама он уводи комплементизаторима. Кандидаткиња ће описати, али и покушати да додатно утврди под којим је све условима могућа замена конјунктива другим глаголским облицима, првенствено облицима индикатива. Додатно ће испитати и да ли су међу различитим облицима присутне и различите нијансе значења и у којој мери.

Када је реч о контрастивној анализи италијанског и српског језика, кандидаткиња ће у дисертацији покушати да утврди различите српске еквиваленте италијанског конјунктива.

Основни корпус за ово истраживање састоји се од италијанских романа и њихових

превода на српски језик. Уз то, користиће се и примери преузети из штампе, с телевизије, као и из интеракције са изворним говорницима италијанског језика, при чему ће кандидаткиња сама понудити преводе тих примера.

Будући да су италијански конјунктив и његови српски еквиваленти недовољно обрађени у италијанско-српским контрастивним истраживањима, Комисија констатује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Ана Петровић је приложила прелиминарни списак литературе од 80 библиографских јединица релевантних за истраживање.

1. Acquaviva, P. (1991). Frasi argomentali: completive e soggettive. In: L. Renzi & G. Salvi (eds.), *Grande grammatica italiana di consultazione. Volume II: I sintagmi verbale, aggettivale, avverbiale. La subordinazione.* Bologna: Il Mulino, 633-674.
2. Ageno, F. (1961). Indicativo in dipendenza da «credere» e sinonimi. *Lingua nostra* 22: 6-8.
3. Andorno, C. (2003). *La grammatica italiana.* Milano: Mondadori.
4. Andersen, A. (2020). Quando le frasi combattono per la nostra attenzione: Il caso di alternanza di modo in frasi completive collegate a *pensare* e *credere*. In: *Linguaggi settoriali e specialistici: Sincronia, diacronia, traduzione, variazione. Atti dell'XIV Congresso SILFI, Società Internazionale di Linguistica e Filologia Italiana* (Genova, 28-30 maggio). Firenze: Franco Cesati Editore. Quaderni della rassegna, 469-478.
5. Andreose, A. (2017). *Nuove grammatiche dell'italiano*. Roma: Carocci.
6. Bazzanella, C. (1994). *Le facce del parlare*. Firenze: La Nuova Italia.
7. Belić, A. (1928). O sintaksičkom indikativu i „relativu“. *Symbolae grammaticae in honorem Ioannis Rozwadowski* 2: 47-55.
8. Belić, A. (1958). *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku. Lingvistička ispitivanja*. Beograd: Nolit.
9. Berretta, M. (1992). Sul sistema di tempo, aspetto e modo nell'italiano contemporaneo. In: B. Moretti, D. Petrini & S. Bianconi (eds.), *SLI 25. Linee di tendenza dell'italiano contemporaneo*. Roma: Bulzoni Editore, 135-153.
10. Berruto, G. (1987). *Sociolinguistica dell'italiano contemporaneo*. Roma: La Nuova Italia Scientifica.
11. Bertinetto, P. M. (1986). *Tempo, aspetto e azione nel verbo italiano. Il sistema dell'indicativo*. Firenze: Accademia della Crusca.
12. Bozzone Costa, R. (1991). L'espressione della modalità non-fattuale nel parlato colloquiale (con particolare riferimento agli usi del futuro). *Quaderni del Dipartimento di Linguistica e Letterature Comparate 7: 25-73.*
13. Bybee, J.L. & S. Fleischman (Eds) (1995). *Modality in Grammar and Discourse.* Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
14. Bybee, J.L., Pagliuca W. & R.D. Perkins (1994). *The Evolution of Grammar, Tense, Aspect and Modality in the Languages of the World*. Chicago: University of Chicago Press.
15. Cinque, G. (1991). La frase relativa. Frasi subordinate all'infinito. In: L. Renzi (ed.), *Grande grammatica italiana di consultazione. Volume I: La frase. I sintagmi nominale e preposizionale.* Bologna: Il Mulino, 443-503.
16. Cristofaro, S. (2003). *Subordination.* New York – Oxford: Oxford University Press.

17. D'Achille, P. (2003). *L'italiano contemporaneo*. Bologna: Il Mulino.
18. Dardano, M. & P. Trifone (1995). *Grammatica italiana. Con nozioni di linguistica.* Bologna: Zanichelli.
19. Donati, C. (2008). *La sintassi. Regole e strutture.* Bologna: Il Mulino.
20. Dreer, I. (2007). *Expressing the Same by the Different. The subjunctive vs the indicative in French.* Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
21. Đorđević, R. (2000). *Uvod u kontrastiranje jezika*. Beograd: Filološki fakultet.
22. Đukanović, V. (1994). Glagoli „trebati" i „valjati" i njihova infinitivna/prezentska dopuna. *Zbornik radova sa Naučnog sastanka slavista u Vukove dane* 22/2: 119-126.
23. Farkas, D. (1992). On the semantics of subjunctive complements. *Romance languages and modern linguistic theory*: 69–104.
24. Giorgi, A. & F. Pianesi (1997). *Tense and aspect. From Semantics to Morphosyntax.* New York – Oxford: Oxford University Press.
25. Godard, D. (2012). Indicative and subjunctive mood in complement clauses: from formal semantics to grammar writing. *Empirical Issues in Syntax and Semantics* 9: 129–148.
26. Ivić, M. (1970). O upotrebi glagolskih vremena u zavisnoj rečenici: prezent u rečenici s veznikom da. *Zbornik za filologiju i lingvistiku* 13/1: 43-54.
27. Ivić, M. (1972). Problematika srpskohrvatskog infinitiva. *Zbornik za filologiju i lingvistiku* 15/2: 115-138.
28. Ivić, M. (1977). Teorijsko-metodološki problemi slovenske sintakse vezani za koncept faktivnosti. *Južnoslovenski filolog* XXXIII: 1-16.
29. Ivić, M. (1983). O rečenicama kojima se dopunjuje glagol „znati". *Lingvistički ogledi.* Beograd: Prosveta.
30. Janićijević, N. (2016). *Iskazivanje budućnosti glagolskim oblicima i konstrukcijama u italijanskom i srpskom jeziku.* Neobjavljena doktorska disertacija. Univerzitet u Beogradu: Filološki fakultet.
31. Janićijević, N. (2019). Futurska upotreba italijanskog konjunktiva prezenta i njegovi srpski ekvivalenti. *Primenjena lingvistika Vol.* 20: 41-53.
32. James, C. (1980). *Contrastive Analysis.* London: Longman.
33. Kampers-Manhe, B. (2003). *Le subjonctif dans les complétives: une mise au point. Aspects de la modalité*. Tübingen, Niemeyer: 75–87.
34. Kovačević, M. (2004). *Ogledi o sintaksičkoj negaciji.* Srpsko Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
35. Kovačević, M. (2015). *O rečenici i njenim članovima.* Beograd: Jasen.
36. Kordić, S. (1995). Relativna rečenica. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo, Matica hrvatska.
37. Kristal, D. (1999). *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike* (prev. I. Klajn, B. Hlebec). Beograd: Nolit.
38. Lepschy, A. L. & G. C. Lepschy (2000). *La lingua italiana. Storia, varietà dell'uso, grammatica*. Milano: Bompiani.
39. Lyons, J. (1977). *Semantics I-II.* Cambridge: Cambridge University Press.
40. Lorenzetti. L. (2007). *L'italiano contemporaneo*. Roma: Carocci editore.
41. Maiden, M. & C. Robustelli (2007). *A Reference Grammar of Modern Italian*. London: Hodder Publications.
42. Moderc, S. (2002). *Relativna vremena u italijanskom jeziku*. Doktorska disertacija. Univerzitet u Beogradu: Filološki fakultet.
43. Moderc, S. (2004). *Gramatika italijanskog jezika. Morfologija sa elementima sintakse.*

Beograd: Udruženje nastavnika italijanskog jezika Srbije.
44. Moretti, G. B. & G. R. Orvieto (1984). *Grammatica italiana. Il verbo, vol. I.* Perugia: Editrice Benucci.
45. Nuyts, J. & J. Van den Auwera (2016). *The Oxford Handbook of Modality and Mood.* New York – Oxford: Oxford University Press.
46. Palmer, F.R. (1986). *Mood and modality*. Cambridge: Cambridge University Press.
47. Patota, G. (2006). *Grammatica di riferimento dell'italiano contemporaneo*. Novara: Garzanti Linguistica.
48. Piper, P. (2005). Semantičke kategorije u prostoj rečenici: Sintaksička semantika. U: P. Piper et. al., *Sintaksa savremenoga srpskog jezika: prosta rečenica*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU/Beogradska knjiga/Matica srpska, 575 – 982.
49. Piper, P. & I. Klajn (2013). *Normativna gramatika srpskog jezika*. Novi Sad: Matica srpska.
50. Pollock, J.L. (1976). *Subjunctive Reasoning.* Dordrecht: D. Reidel Publishing Company.
51. Popović Pisarri, M. (2018). *Glagoli s dopunom u infinitivu u italijanskom i srpskom jeziku.* Neobjavljena doktorska disertacija. Univerzitet u Beogradu: Filološki fakultet.
52. Portner, P. (2018). *Mood.* New York – Oxford: Oxford University Press.
53. Prandi, M. (2004). *The building blocks of meaning. Ideas for a philosophical grammar*. Amsterdam - Philadelphia, John Benjamins.
54. Prandi, M. (2012). Il congiuntivo e i suoi valori: un bilancio. In: Bracchi, R., M. Prandi & L. Schena (a cura di), *Passato, presente e futuro del congiuntivo. Studi in onore di Livio Dei Cas.* Bormio: Centro Studi Storici Alta Valtellina: 97-128.
55. Progovac, Lj. (1993a). Locality and subjunctive-like complements in Serbo/Croatian. *Journal of Slavic Linguistics* 1: 116-144.
56. Progovac, Lj. (1993b). Subjunctive: the (mis)behavior of anaphora and negative polarity. *The Linguistic Review* 10/1: 37-60.
57. Ružić, V. (2006). Dopunske rečenice u savremenom srpskom jeziku. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku, 49*. Novi Sad: Matica srpska, 123-217.
58. Quer, P. (2009). Twists of Mood: The distribution and Interpretation of Indicative and Subjunctive. *Lingua* 119. Amsterdam-Elsevier: 1779-1787.
59. Riđanović, M. (1990). Transformaciona analiza faktivnosti kao semantičko-sintaksičko kategorije u srpskohrvatskom jeziku. *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 20/2. Beograd: 211-219.
60. Salvi, G. & L. Vanelli (2004). *Nuova grammatica italiana*. Bologna: Il Mulino.
61. Samardžić, M. (2006). *Od rečenice do teksta. Uvod u sintaksu italijanske složene rečenice*. Podgorica: Filozofski fakultet.
62. Schneider, S. (1999). *Il congiuntivo tra modalità e subordinazione. Uno studio sull'italiano parlato*. Roma: Carocci.
63. Serianni, L. (1998). *Grammatica italiana*. Torino: UTET.
64. Serianni, L., Antonelli, G. (2012). *Manuale di linguistica italiana. Storia, attualità, grammatica.* Milano: Mondadori.
65. Serianni, L. & A. Castelvecchi (2000). *Italiano. Grammatica, sintassi, dubbi.* Milano: Garzanti Libri s.p.a.
66. Sensini, M. (2013). *La grammatica della lingua italiana.* Milano: Mondadori.
67. Skytte, G., G. Salvi & M. R. Manzini (1991). Frasi subordinate all'infinito. In: L. Renzi & G. Salvi (eds.), *Grande grammatica italiana di consultazione. Volume II: I sintagmi verbale, aggettivale, avverbiale. La subordinazione.* Bologna: Il Mulino, 483-569.

68. Sočanac, T. (2011). Subjunctive in Serbian/Croatian. *Generative Grammar in Geneva* 7: 49-70.
69. Sočanac, T. (2017). *Subjunctive complements in Slavic languages: a syntax-semantics interface approach.* Unpublished PhD dissertation. Genève: Université de Genéve.
70. Stanojčić, Ž. & Lj. Popović (2010). *Gramatika srpskog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike.
71. Stanojević, V. & T. Ašić (2008). *Semantika i pragmatika glagolskih vremena u francuskom jeziku.* Kragujevac: Filološko-umetnički fakultet.
72. Stevanović, M. (1975/1976). *Savremeni srpskohrvatski jezik I-II*. Beograd: Naučna knjiga.
73. Tanasić, S. (1996). *Prezent u savremenom srpskom jeziku*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU.
74. Tanasić, S. (2005). Sintaksa glagola. U: P. Piper et al., *Sintaksa savremenoga srpskog jezika: prosta rečenica*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU/Beogradska knjiga /Matica srpska, 345-476.
75. Terić, G. (2009). *Sintaksa italijanskog jezika.* Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
76. Todorović, N. (2012). *The Indicative and Subjunctive* da-*complements in Serbian. A Syntatic-Semantic Approach.* PhD dissertation. Chicago: University of Illinois.
77. Trbojević-Milošević, I. (2004). *Modalnost, sud, iskaz. Epistemička modalnost u engleskom i srpskom jeziku*. Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
78. Trifone, P. & M. Palermo (2000). *Grammatica Italiana di Base*. Bologna: Zanichelli.
79. Vanelli, L. (2012). *Grammatiche dell'italiano e linguistica moderna*. Padova: Unipress.
80. Wandruszka, U. (1991). Frasi subordinate al congiuntivo. In: L. Renzi & G. Salvi (eds.), *Grande grammatica italiana di consultazione. Volume II: I sintagmi verbale, aggettivale, avverbiale. La subordinazione.* Bologna: Il Mulino, 415-481.

4. *Циљеви истраживања, хипотезе и очекивани резултати*

Циљ предложене дисертације, с једне стране, јесте опис и анализа употребе конјунктива у допунским и релативним реченицама, као и додатно испитивање случајева у којима је могућа алтернација конјунктива с другим глаголским облицима, првенствено са облицима индикатива, али и утврђивање случајева у којима њихова међусобна заменљивост није могућа. Што се допунских реченица тиче, испитаће се и да ли заменљивост на претходно поменутом нивоу глаголских начина представља слободан избор приповедача/говорног лица, помоћу којег се изражавају различите нијансе у његовом ставу према садржају свог исказа или је тај избор ипак синтаксички, односно семантичко-прагматички условљен.

Предложено истраживање, с друге стране, има и контрастивни циљ, будући да ће кандидаткиња покушати да издвоји и анализира еквиваленте италијанског конјунктива у српском језику. Кандидаткиња сматра да се италијански конјунктив на српски језик може превести различитим језичким средствима, те је циљ дисертације да се испита која све средства у српском језику могу бити одраз италијанског конјунктива.

Истраживање ће се спровести на електронском корпусу паралелизованих текстова италијанских романа и њихових превода на српски језик, чиме ће кандидаткиња покушати да утврди могуће еквиваленте при превођењу италијанског конјунктива на српски језик, односно облике којима се на српски језик преносе значења италијанског конјунктива у допунским и релативним реченицама. Кандидаткиња очекује да се четири облика италијанског конјунктива (презент, перфекат, имперфекат и плусквамперфекат) у српском

језику могу одразити кроз више глаголских времена и начина.

Будући да у зависним реченицама у одређеним случајевима може доћи до алтернације индикатива и конјунктива, хипотеза од које кандидаткиња полази јесте да на алтернацију утичу регистар приповедача/говорног лица и његов став према садржају пропозиције (ако се конјунктив посматра као средство за изражавање волунтативности, оптативности, замишљених нереализованих радњи, а индикатив као средство за исказивање фактивних радњи), те ће покушати да утврди у којој мери је то тачно. Уз то, испитаће механизме у управној реченици који доводе до међусобне заменљивости два глаголска начина у допунским и релативним реченицама у италијанском језику.

Њена наредна хипотеза јесте да различита језичка средства у српском језику (односно различита глаголска времена и начини) могу покривати различита значења италијанског конјунктива, тако да ће настојати да установи којим се све глаголским облицима и конструкцијама конјунктив може превести на српски језик. С тим у вези, испитаће и да ли неки од облика у српском језику могу представљати одразе конјунктивног значења. Најпре је Клајн (1980) у свом контрастивном истраживању указао на одређену подударност италијанског формалног конјунктива и српског презента *будем* и италијанског индикатива и облика српског презента *јесам*, а такви облици се у српском језику налазе у оквиру конструкције *да*+презент (в. Ивић: 1970, 1972, Проговац: 1993 и Поповић Пизари: 2018). Исто тако, у новије време, различита истраживања у оквиру генеративне граматике (Тодоровић: 2012, Сочанац: 2011, 2017) указују на могућност постојања трагова конјунктива и у српском језику у оквиру конструкције *да*+презент.

Поред тога што би представљали допуну досадашњим проучавањима конјунктива у италијанском језику и италијанско-српским контрастивним проучавањима, кандидаткиња сматра да би резултати предложене дисертације имали и практичну примену у настави граматике и превођења са италијанског на српски језик, и обратно.

5. *План рада и методе истраживања*

Оквирни план рада састојао би се из неколико поглавља.

У уводном делу рада кандидаткиња ће представити предмет и циљ истраживања, хипотезе, теоријско-методолошки оквир истраживања, као и корпус на коме ће се вршити истраживање. У складу са предметом истраживања, примениће се метод контрастивне анализе, и то метод једносмерног контрастивног поређења. Примарни корпус за истраживање представљаће електронски корпус паралелизованих текстова италијанских романа и њиховог превода на српски језик, који је приредио С. Модерц. Уз то, користиће се и примери преузети из електронског корпуса писаног италијанског језика *Coris* Универзитета у Болоњи, из штампе, с телевизије, као и примери преузети из говорног језика. Кандидаткиња напомиње да ће сама понудити преводе наведеног секундарног корпуса на српски језик.

У оквиру уводног дела рада кандидаткиња ће описати досадашња истраживања на тему конјунктива, најпре италијанистичка, потом малобројна контрастивна истраживања, а осврнуће се и на она истраживања која се у новије време баве проучавањем конјунктива у словенским језицима.

Централни део рада обухватиће неколико поглавља. У поглављу насловљеном *Конјунктив у савременом италијанском језику* приказаће се основна својства конјунктива, потом синтаксичко-семантичке факторе који условљавају употребу овог глаголског

начина, као и његов статус у савременом италијанском језику. Указаће се и на синтаксичко-семантичке разлике између индикатива и конјунктива и случајеве алтернације ова два глаголска начина у зависним реченицама у италијанском језику.

Иако се у истраживању користи синхронијски приступ проучавању конјунктива и његовим одразима у српском језику, кандидаткиња сматра да је битно у кратким цртама указати и на дијахронијски развој овог глаголског начина почев од латинског језика, те ће једно потпоглавље посветити овој теми.

Кандидаткиња ће се најпре бавити допунским реченицама и њиховим подтиповима (субјекатске и објекатске реченице) унутар поглавља под насловом *Италијански конјунктив у допунским реченицама и његови српски еквиваленти,* у коме ће направити преглед синтаксичко-семантичких, као и прагматичких фактора који утичу на појаву конјунктива у њима. Навешће, али и додатно испитати у којим синтаксичко-семантичким околностима је могућа алтернација конјунктив-индикатив, а у којима је она потпуно искључена. У оним случајевима где индикатив и конјунктив могу алтернирати, кандидаткиња ће испитати у којој мери су ови глаголски начини синонимни.

Уз то, покушаће да додатно утврди у којој мери регистар приповедача/говорног лица утиче на алтернацију индикатива и конјунктива у овим реченицама, као и да ли алтернација одражава његов став према садржају пропозиције. Будући да се италијански конјунктив јавља када субјекат у зависној и управној реченици није исти, у оквиру потпоглавља *Употреба инфинитива и индикатива у италијанским допунским реченицама после глагола који захтевају конјунктив* осврнуће се на инфинитив чија је употреба обавезна када су субјекти управне и зависне реченице истоветни, као и на употребу индикатива, који се такође јавља уместо конјунктива у случају истоветности субјекта управне и зависне реченице, мада његова употреба није толико уобичајена као употреба инфинитива. Унутар овог поглавља утврдиће српске еквиваленте италијанског конјунктива у допунским реченицама, односно језичка средства која се користе при превођењу италијанског конјунктива у допунским реченицама.

Наредно поглавље под насловом *Италијански конјунктив у релативним реченицама и његови српски еквиваленти*, тицаће се употребе италијанског конјунктива у релативним реченицама, које често садрже нијансе различитих значења, попут финалног, последичног, хипотетичког и сл. У потпоглављу под насловом *Употреба инфинитива, индикатива и кондиционала као алтернатива конјунктиву у италијанским релативним реченицама* испитаће се у којим случајевима и под којим условима се ови облици могу употребити уместо конјунктива. Другим речима, кандидаткиња ће покушати да анализира ситуације у којима конјунктив може алтернирати са индикативом и кондиционалом, као и оне ситуације у којима алтернација није могућа. Исто тако, у поглављу посвећеном релативним реченица установиће који су то српски преводни еквиваленти италијанског конјунктива у овој врсти реченице.

Последње поглавље истраживања представљаће *Закључак*. У њему ће се сумирати резултати истраживања и указаће се на правце евентуалних будућих контрастивних истраживања.

Предложена докторска дисертација представљала би допринос италијанско-српским контрастивним проучавањима. Уз то, очекује се да би резултати дисертације могли имати теоријску и практичну примену у настави граматике и превођења са италијанског на српски језик, и обратно.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је мср Ана Петровић подобна за израду докторске дисертације. На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације из области италијанистике, контрастивне лингвистике, синтаксе и семантике. На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је доц. др Наташа Јанићијевић подобна за ментора предложене докторске дисертације. На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата мср Ане Петровић и предложене теме докторске дисертације „Италијански конјунктив у допунским и релативним реченицама и његови еквиваленти у српском језику“, а да за ментора именије др Наташу Јанићијевић, доцента Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Београд, 9. децембар 2021. КОМИСИЈА

1. др Саша Модерц, ванредни професор
Филолошки факултет
Универзитет у Београду

2. др Невена Цековић, доцент
Филолошки факултет
Универзитет у Београду

3. др Тијана Кукић, доцент,
Филолошко-уметнички факултет
Универзитет у Крагујевцу